

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

ОФІЦІЙНИЙ ОРГАН ЗАКОНОДАВЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ

РИК XXX

Число 194 Джерси Сіті, Н. Дж., вівторок, 22 серпня, 1922.

VOL. XXX

No. 194. Jersey City, N. J., Tuesday, August 22, 1922.

ТРИ ЦЕНТИ

УРЯДНИКИ РОБІТНИЧИХ ІОНІВ
ПРОТИ ПЛАНІВ ГАРДИНГА

ВАШІНГТОН, 19. серпня. — Урядники Американської Федерації Праці в своїй розмові з заступниками воєни не скривалися зі своїм невдоволенням з пропозицій в справі залізничного та вугільного страйків, які він поробив був в п'ятницю в конгресі.

Особливо остро виступав проти замірів президента Гардинга Самуель Гемперс, голова Американської Федерації Праці. Він заявив, що промова президента перешкодила успішному дослідженню переговорів між представниками залізничних та вугільних страйків, чотирьох великих іонів, що власне тепер ведуться в Нью-Йорку. Він обжалював президента Гардинга, що цілою його політикою є примусити робітників багатого та торгівля працювати серед тяжких умов праці. Такі звинувачення робив Гемперс зі зварів Гардинга в справі скріплення залізничної Робітничої Радя З'явлених Держав.

КОНГРЕС ХАПАЄТЬСЯ ПОЛОГОДЖУВАТИ СПРАВУ СТРАЙКУ

ВАШІНГТОН, 19. серпня. — Першим наслідком промови президента Гардинга в конгресі був налив рішучих проєктів, змірюючих до пологодження двох загально-національних страйків. Разом в конгресі внесено коло 100 проєктів в справі страйків. На загал, одяк, можна сказати, що члени конгресу ладять до певної міри спокій за президентом; вони готові, приміром, прийняти пропозицію щодо утворення ради для виключення фактів про добування та торгівлю вуглем, але рішучо з огляду на наближаючися вибори не хочуть дати урядови права продавати та купувати вугля.

НЕ БУДЕ ЗАГАЛЬНОГО СТРАЙКУ

КЛІВЛЕНД, Огайо, 20. серпня. — Президент іонів машиністів та президент іонів лінійників заявили згідно, що «жодні великі іони» не вийдуть на синіпатичний страйк для поперти домагає страйкувочих тепер робітників залізничних вантажів, хочби навіть переговорів між робітниками зі залізничним підприємствами були зрівняні.

КОНФЕРЕНЦІЯ ТВЕРДОГО ВУГЛЯ МАЛА ПОРІВНЯТИ
ЗНАЧНІ ПОСТУПИ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, Па., 20. серпня. — Хоча конференція між представниками власників копалин твердого вугля та робітників сіл копалин держать у великій тайні перебіг своїх нарад, мимого цього ходять чутки, що конференція поробила значні кроки в напрямі до пологодження страйку копалин твердого вугля.

Як кажуть чутки, конференція хоче довести до довгого мира в углемі промислі і тому одною з головних точок нарад має бути питання, як пологоджувати на будуче непорозуміння між підприємствами та робітниками. Підприємці мали запропонувати, щоб посередником між сторонами, немовби промовити, була Комісія для Мирного Союзу в Твердому Вуглі, але робітники поки що не приймають цієї пропозиції, хоч серед них має бути повний махля в ту сторону.

СЕНАТ УХВАЛИВ ЗАКОН ПРО МИТО НА ЗАГРАНИЧНІ ТОВАРИ

ВАШІНГТОН, 19. серпня. — Згідно з ухвалою провідників сенату палати голосувава інші популяри на законі Фордана і Мекмалера про мито на заграничні товари і прийняла його 48 головами проти 25.

Ухвалення сенатом законопроект заборядує деякі далеко ідучі мита, і за те його отримували сенатори з демократичної партії, які стоять за свобідною міжнародною торгівлею. Не дуже довгий, бо кілька місяців триваючої дебати, котра ставала дуже горючою при кінці, за законом заявлялися всі республіканці, горіч трохи, з котрих лише один (сенатор Бора) голосував проти закону; зате за законом голосувало трохи демократичних сенаторів.

В кінцевій промові в справі закону сенатор Мекмалер, автор головних поправок, критикував безпошадно сенаторів, котрі протиставляли митови на одні товари, але рівночасно цікавляться митом на інші.

ЗЕЛІЗНИЦІ ЗАРЯДІ ДАЛИ ОБЖАЛЮВУЮТЬ РОБІТНИКІВ
ЗА СЕБЕТАЖ

ШКАГО, 19. серпня. — Кілька залізниць знов доносили нині, що синіпатичні страйкувочіх залізничних робітників не покидають різних злочинних замахів проти залізничної.

ВЕЛИКА ЗЕЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА

ШКАГО, 20. серпня. — Як зм'яло від міста Гері, Індіана, виконався перший поїзд залізничний Мішиґен Сентрел. На шасте на поїзд не було пасажирів. Від катастрофи погібло двоє людей, а то: машиніст та пікур локомотива. Залізничні зарпіді каже, що причиною катастрофи була людська зброя. Каже він, що хтось повинтався з тору тижня, придержуючи шини до залізничних порогів.

ДЕ «МУШАНИЕРИ» СВОБІДНІ?

ВАШІНГТОН, 20. серпня. — Сенатор Стенліґ відкасар висесив нещадно промову, щоб З'явлені Держави розгинули свою владу поза три-мислені оуби на море. Він заявив, що його виступи мав на цілі дати право федеральним прогі-біційним урядовим саларіям за пачкарми горілки поза три миль від берега, як се нині постановляє міжнародне право.

МОБІЛІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ
У СХІДНІЙ ГАЛІЦІНІ

Кадуцьке старство розсіла до до громадських укрїн на-каз зголошувати на готових лістах хлопців уроджених 1901 р. без огляду на народність. Лі-сти мають бути виповнені в ці-лях мобілізації. В повіті панує велике обуріння на побір Укра-їнців до польського війська.

ДО ВІДОМОСТІ УКРАЇНСЬКОГО
ГРОМАДЯНСТВА.

Комітет просить о докладні вісти в справі конфіскації збіж-я грошей, щоб можна було зробити ужиток всюди, а спе-ціально в Станіславським во-євідстві.

БЕЗЦІЛІСНІСТЬ КОМУНІСТИЧНОЇ
ПРОПАГАНДИ.

З початком липня як по-каде «Русспрес» — відбувся в Харкові всеукраїнський зїзд керманців пропаганди. На зїзді виснісалося, що комуні-стична пропаганда траїть не-раз то більше значіння серед на-селення, особливо серед се-ліан, як і робітників. Для ро-боть з ним вивчено рішен-е зформувати установи, що займають пропагандою, об-єднувати їх під проводом «гласполітросів». В зв'язку з цим рішено створити цілий ряд інтернаціональних клубів в латорних містах, для аття-ції серед збіжків.

Що до пропаганди в черво-ній армії, керманці заявили, що їм неможливо і комуни-стично не мають ніякого успіху в чер-воній армії насілкам їх те-першнього настрою і радилі привернути стару пропаганду про світлість військових знамен, полкових традицій і т. д.

В розмові з представниками української радянської преси про польську кабінетову кризу Раковський заявив, що радян-ська Україна не заінтересована в тім, хто буде стояти на чолі польського кабінету. Для нас важне тільки, щоб цей кабінет стермів до прихнення добро-сусідських політичних і горо-жанських відносин між радян-ською Україною і Польщею, казав він. По думці Раковсь-кого, кабінет Поніковського і Скірмунта, загально кажучи, пішов шляхом навчання доб-рих взаємин.

РАКОВСЬКИЙ ПРО КРИЗУ
В ПОЛЬСЬКОМУ КАБІНЕТІ

В розмові з представниками української радянської преси про польську кабінетову кризу Раковський заявив, що радян-ська Україна не заінтересована в тім, хто буде стояти на чолі польського кабінету. Для нас важне тільки, щоб цей кабінет стермів до прихнення добро-сусідських політичних і горо-жанських відносин між радян-ською Україною і Польщею, казав він. По думці Раковсь-кого, кабінет Поніковського і Скірмунта, загально кажучи, пішов шляхом навчання доб-рих взаємин.

КРАЄВИЙ КРАЄВИЙ
КАЛЕНДАР
ТОВАРИСТВА

ПРОСВІТА

У ЛЬВОВІ

на 1922 рік

УРАТОВАНИЙ В АМЕРИЦІ ПЕРЕД КОНФІСКАТОЮ
ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ З ВАРШАВИ

Ціна тільки 55 центів з пересилкою.

Замовлення посилити разом з гроши на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЧЕРВОНИЙ ТЕРОР.

«Волоське Слово» в теле-грамі з Полтави з д. 15. м. доносило: В сію Фремієва зо-лотошного повіту прибули повстанці, обезоружили кубан-ську сотню, ескадрон і черво-ну міліцію забрали зброю і від-ійшли, не зробивши нікому ні-чого злого. За кілька днів при-була ціла червона бригада. А-рештовано всіх старців в селі, виведено на майдан, де згінано всю людність села. Комісар за-явив, що совітська влада може розстріляти не тільки їх, але і 1000 невинних, бо йому наказо-но за всяку шук старців і за-вистити повстанці. Всіх старців роз-стріляно машинними крісами. Так, що лавали знаки життя востролював комісар револю-ційного.

ЗА ЗНЕСЕННЯ ЦЕЛІБАТУ.

Як писав Римська «Епока», гурток кардиналів єпископів євєнських вислав до папи ме-моріал, в яким домагається зне-сення беззастави для лати-нської церкви.

В цім меморіалі, м. і. ка-зано: Чистоту життя, що на-вину цілцтво, можна осигу-рити виключно через свобідний розвиток людської природи, а не через її зв'язання та створен-ня прав, просто протинних природі.

Даліше сказано в меморіалі, що духовенство бореться прот-и цього, гіршого від смерті ста-ну і просить папу, щоб до-поміг йому в боротьбі за зне-сення, «страшного» цілбату.

Як відомо, боротьба за зне-сення цілбату в латинській церкві ведеться не від нині. Су-проти цього останнього виступу кардиналів незрозумілим ви-даються змагання деяких на-ших духовних чинників в справі заведення загального при-мусового цілбату і в греко-у-країнській церкві.

АРЕШТУВАННЯ.

В Підволочисках арештова-но Василя Шебега, б. україн-ського підстаршину. При реві-зії забрано свідоцтво, деякі записки і книжки. Комісар за-явив арештованому, що він є агентом Петрушевича, шпо-ном, який бунтує селян. Для спровокування Шебега помі-щено в тюрму разом із ним по-ліцейського агента, який хотів дещо довідатися, але без успі-ху. По кількох днях стягнуто протокол і арештованого ви-пущено на волю.

ВІДНОВА ЖИТТЯ В ДОБРО-
ГОТОВІ, ПОВ. ДРОГОБИЧ.

Відновлена минулого року читальня «Прогреси» розви-нається правильно, миме перепон з боку деяких урядових чини-ків. Ще в грудні м. р. улашту-вана читальня виставу «Госпи-на св. о. Николая», а за дохід з неї закуплено книжки до біб-ліотеки та зареєстровано газети. При читальні заложено світський і церковний хор. То-го року відновлено також кружок «Сільського Господа-ря», а це знову дає почин до заложення кружка «Українське Педагогічне Товариство до я-кого вписалося 28 членів. За-ходами цього кружка улашту-вано дня 5. червня с. р. ама-торську виставу одноактних ко-медій «Виноградчик» та «Сві-дані». Підготовляються далішні вистави. Коби тільки пере-вісно деякі старші громаде-ини, що не хотять вписати-ся в члени читальні, та де-які темні батяки і матері, що позбавляють своїх дітей ходи-ти до коршми на музику, а біють їх, коли вони зиходять до читальні.

ПОДВИГИ ПОЛЯКІВ
В ДОБРОМИЛЬСЬКІЙ

Добромільське старство в 1921-1922 р. конфінувало кіль-кадесят Українців, при чім відомо, що українці інтелекту-ально догнали час в тому. Во-но позначило всі читальні «Прогреси» в цілім доброміль-ським повіті числом кількаде-сят. Позакорили також всі культурні та інші українські товариства. Закрито приватні українські школи, а вкінці замкнено всі повітові філії у-країнських культурних това-риств в Добромілі. Тепер бер-ється старство знищити укра-їнські кооперативи і кредитові товариства. Сібно заборонило старство давати амадорські вистави в селі «Нар. Дому» в Добромілі, будаби бо тому, що селі невідповідна хоч в цій селі було вже 350 концертів і представств і нікто цего не-казав що вона невідповідна. В цих двох роках заборонило старство 10 амадорських ви-став і всі без винятку виклади, а вкінці святочний вечір Ко-бильницької.

ПОВСТАННИЙ РУХ.

Зза збруча настільки нові звіст про поширення повстан-ного руху на В. Україні. Ост-анні виступи повстанців звер-нені проти дрібних красноар-мійських частин, розміщених по В. Україні та військових е-скадрон на залізничних дорогах. Широки маси селянства зима-ють супроти цієї нової хвилі на-разі викликаючи становиче, правдоподібно тому, що бага-ють напівреші покінути жи-ття.

Причиною нового вибуху повстанств є надмірно високі по-датки, наложени в останніх ча-сах совітською владою, які ма-ють бути заплачені золотом і сріблом. Повстанці добре оз-броєні мають гроші, золотом і американські долари і німець-кі марки.

ДОПОМОГА ФРАНЦУСЬКОГО
ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

З Міранці: 3 кінець липня від американських парламен-тів вийшли корабель «Таруан» з транспортом ліків та мук для В. України. Лікарства висла-де французький Червоний Хрест, мук різні французькі організації.

ПРОЦЕС СТЕПАНА ФЕДАКА У ЛЬВОВІ
ЗАЧНЕТЬСЯ 5. ВЕРЕСНЯ С. Р.

Кривіська польська газета «Нова Реформа» з 9-го липня с. р. доносило:

Апеляційний суд відкинув спротив оборонців Федака і то-варшів проти акту обжалування. Прозидія суду назначила розправу на день 5-го вересня с. р. Розправа буде перед су-дом присяжних.

Федака оскаржено о намір виконати скритовість про-зидента Пласудського і воєводи Грабовського. Товаришів Фе-дака оскаржено за співучастя в замаху і за «зраду держави».

ТРОЦЬКИЙ АГЕНТОМ БАНКІРІВ?

БЕРЛІН, Німеччина, 20. серпня. — Всі німецькі газети дру-кують поголоски, поширені одним шведським лікарем, бушім-то більшовиєм уважно заздерегає приготування і фінансувані (підкривали гримми) юдських банкірів.

З огляду на те, що в сім вістах згадується передусім жи-дівську банкірську фірму Варбург і Спілка з Гамбурга, котра мала видати на підприємство Троцького великі суми грошей, сі фірма заперече в газетях, немовби вона давала якунебудь допомогу московським більшовицям. Фірма каже, що вона не має нічого спільного з більшовицями та що вона власне тепер являється посередником в перетрактівх (переговорах) між німецькою народною партією та монархістичним прихильни-ком мільярдером Штінесом.

ПОЛЬСЬКІ ВИБОРИ

ВАРШАВА, 20. серпня. — Уряд оголосив розпорядження, що вибори до посольської палати польського союму в Варшаві мають відбуватися дня 5. падоліста, а вибори до сенату дня 12. падоліста.

НАВІТЬ ЧЕРЕЗ ЛЬОТЕРІЮ МОЖНА СТАТИ БОГАЧЕМ В МОСКВІ

МОСКВА, 17. серпня. — Московський більшовицький у-ряд оголосив льотерію на користь голодуючих. Всіх вигравок є 1,032, і починаються вони від 15,000,000 рублів в гору. Перша себто найбільша вигравка вносить 30 мільярд рублів або на теперішній курс рубля коло півно-ма тисячі доларів, так що навіть найбільший Москаль має тепер нагоду стати мільярдером, хочби навіть на советські пе-ремові гроші.

МОСКВА ПРИЯТЕЛЕМ КИТАЮ—СЕ ВОНА САМА ПРИЗНАЄ

МОСКВА, 18. серпня. — В московській газеті «Звєстія» появилася стаття, в котрій називається більшовицьку Росію одним з приятелів Китаю, та обіцяється всі другі держави сіти за рабінські наміри супроти цього краю.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ДАЛІ ГОВОРІТЬ ПРО КАРУ НА НІМЦІВ

ПАРИЖ, 20. серпня. — Промовляючи на гробах погібших французьких жовнірів в Тінктур, прем'єр Пуанкаре підчеркав, що Німеччина мусить заплатити за всі шкоди, які вона поро-била війною у Франції.

З АМЕРИКОЇ ГОРОЖАНСЬКОЇ ВІЙНИ

ДАБЛІН, 19. серпня. — Прихильники повної самостійно-сті айрської республіки будуть тепер з правдивими війська-ми тимчасового айрського уряду коло міста Дангелей. Послідніми діями повстанців притягали також багетю ві-дальності в самій столиці Ірландії, Дабліні.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АДВОКАТ ПОКИДАЄ МОСКВУ

МОСКВА, 20. серпня. — Американський адвокат Френк Воли, котрий вихав був до Москви як посередник для зми-рних американських капіталістичних фірм, вийав вже з Росії до Німеччини.

Всякочому на аероплані, він не хотів дати ніяких заяв про бізнес в Росії.

БОЛЬШЕВИКИ ЗНОВ ПРОСЯТЬ ПОЛЬЩУ О МИРОВІ
ПЕРЕГОВОРИ

МОСКВА, 20. серпня. — Московський заграничний уряд вислав нині знов ноту до Польщі, Литви, Естонії, Фінляндії та Румунії, просячи їх на конференцію в справі взаємного обме-ження зоруження.

Нота підписана більшовицьким комісарем Літвіновим і каже вона, що більшовицький уряд уже раз віднісся в тім справі до згінливих держав, але дістав відмову відповісти, бо-нан не такого роду, щоб прийняти таку конференцію за умови виключення. З огляду на те, що більшовицький уряд поновляє свою пропозицію, він прєкладає, щоб конференція відбулася в Москві дня 6. вересня.

ГРОЗЯТЬ БОЛГАРИ РЕПРЕСІЯМИ

БІЛГОРОД, 20. серпня. — Греція, Югославія та Румунія вислали до Болгарії спільну ноту, в котрій протестують проти безустанних потривачених нападів зі сторони болгарських «во-митаї» або неправдивих війск та грозять торговельною блокадою проти Болгарії на случай, як вона не послухає цієї ноти.

ВІДПОВІДЬ БОЛГАРИ

СОФІЯ, Болгарія, 20. серпня. — Болгарський уряд, в від-повідь на спільну ноту румунського, сербського та грецького урядів, пропонує трем урядам відбутися з ним конференцією в справі нападів банд «комітаїс».

З огляду на спокійний тон ноти ситують наважуватся по-кинути пологодження, і сподіються загально, що вороги Бол-гарії не будуть на неї нападати.

_____

